

Vlaamse bedrijven voeren opleidingsinspanningen op

Arbeidsmarktflits | 30 juni 2014

In het kader van 'Vlaanderen in Actie' werden een aantal concrete doelstellingen vastgelegd in het Pact 2020. Een van de doelstellingen heeft betrekking op de opleidingsinspanningen in de bedrijven: "In 2020 zullen meer bedrijven en sectoren een strategisch competentiebeleid voeren." De sociale balans is een van de weinige bronnen die in het kader van deze doelstelling een jaarlijkse opvolging toelaat. Met de sociale balans beschikken we over informatie betreffende de vormingsinspanningen van de meeste Belgische bedrijven die personeel tewerkstellen. Door een koppeling met RSZ-gegevens kunnen we de resultaten bovendien verder opdelen en krijgen we schattingen op niveau van de gewesten en de sectoren. Zo hebben we een instrument in handen om deze opleidingsinspanningen op Vlaams niveau in kaart te brengen en op te volgen. Uit de analyse blijkt alvast dat steeds meer bedrijven voortgezette opleiding aanbieden en dat hiermee steeds meer werknemers bereikt worden.

Vlaanderen investeert in opleiding

Om de vormingsinspanningen in Vlaamse bedrijven te meten, maken we gebruik van een aantal indicatoren die we weergeven in tabel 1. We berekenen deze indicatoren enerzijds voor alle bedrijven in Vlaanderen, ongeacht of ze al dan niet opleiding verstrekten, en anderzijds voor de bedrijven die effectief vorming aanboden tijdens het betreffende jaar. De sociale balansgegevens zijn momenteel beschikbaar tot het jaar 2012.

Tabel 1. Evolutie van de opleidingsindicatoren (Vlaanderen; 2010-2012)

	Alle bedrijven			Vormingsbedrijven ^a		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Opleidingsparticipatie				in % van de werknemers		
Formele opleiding	32,4	33,6	36,2	49,9	51,0	53,1
Informele opleiding	19,9	20,6	23,1	30,7	31,3	33,9
Opleidingsuren				in % van de gewerkte uren		
Totaal	1,04	1,08	1,16	1,58	1,63	1,69
Formele opleiding	0,64	0,66	0,71	0,98	1,00	1,03
Informele opleiding	0,40	0,42	0,45	0,61	0,63	0,66
Gemiddelde opleidingsduur				Uren per deelnemer		
	Uren per werknemer (= opleidingsverwachting)					
Totaal	13,7	14,3	15,3	/	/	/
Formele opleiding	8,4	8,8	9,4	26,0	26,1	25,8
Informele opleiding	5,2	5,5	6,0	26,3	26,7	25,8

Noot: ^a Om te bepalen of een bedrijf een vormingsbedrijf is, moet het betreffende bedrijf aangeven dat werknemers een vorm van formele of informele opleiding hebben gevolgd. Indien er geen deelnemers geregistreerd zijn, worden de bedrijven niet meegeteld als vormingsbedrijf.

Bron: WSE-raming Sociale Balansen op basis van NBB & RSZ (Bewerking Steunpunt WSE)

Een eerste indicator is de opleidingsparticipatiegraad, die uitdrukt hoeveel procent van de werknemers deelgenomen heeft aan formele of informele opleiding¹. De deelname aan formele of informele opleiding wordt in de sociale balans afzonderlijk geregistreerd en eenzelfde werknemer kan tijdens een boekjaar deelgenomen hebben aan zowel formele als informele opleiding. Om dubbeltellingen te vermijden, kan de participatiegraad daarom enkel berekend worden voor de opleidingsvormen apart. Zowel bij formele als bij informele opleiding is er de laatste jaren een duidelijke stijging van het aandeel werknemers dat opleiding volgt. Waar in 2010 32,4% van alle werknemers in Vlaanderen een of meerdere formele opleidingen genoot, verruimde dit aandeel in 2012 tot 36,2%. Voor informele opleidingen liggen de aandelen beduidend lager met 19,9% in 2010 en 23,1% in 2012. Indien we enkel de vormingsbedrijven in beschouwing nemen, ligt de participatiegraad logischerwijze hoger. In 2012 participeerde in de vormingsbedrijven ruim een op de twee werknemers aan formele opleiding (53,1%) en een op de drie aan informele opleiding (33,9%). Ook hier is er een duidelijke toename ten opzichte van de voorgaande jaren.

Een tweede indicator drukt het aantal opleidingsuren uit als percentage van de gewerkte uren. Deze indicator geeft weer hoe groot het aandeel van de totale werkduur is dat wordt besteed aan opleiding. In 2012 maakte het totaal aantal opleidingsuren 1,16% van de totale werkduur uit. Dit is een stijging ten aanzien van de voorgaande jaren (1,08% in 2011 en 1,04% in 2010). Uitgedrukt in uren en minuten betekent dit dat over alle Vlaamse bedrijven heen, op honderd werkuren, 1 uur en 10 minuten aan opleiding werd besteed. Wanneer we enkel de vormingsbedrijven bekijken, krijgen we opnieuw hogere percentages en zien we dat ook deze bedrijven steeds meer tijd vrijmaken voor opleiding.

Bij de vormingsbedrijven kunnen we het aantal gevolgde opleidingsuren ook afzetten tegenover het aantal deelnemers. Zowel voor formele als voor informele opleiding bedroeg de gemiddelde opleidingsduur per deelnemer in 2012 25,8 uren. Dit is iets lager dan in de voorgaande jaren. Het aantal gevolgde opleidingsuren (teller) nam in 2012 procentueel minder toe dan het aantal werknemers dat opleiding volgde (noemer), met als gevolg een lichte daling van de gemiddelde opleidingsduur per deelnemer.

Een laatste indicator is de opleidingsverwachting, waarbij gekeken wordt naar het aantal gevolgde opleidingsuren tegenover het totaal aantal werknemers in alle bedrijven. Deze indicator geeft dus een aanduiding van hoeveel opleiding een werknemer gemiddeld genomen op jaarbasis kan verwachten. Voor een Vlaamse werknemer was dit in 2012 gemiddeld 15,3 uren. Dit is een toename ten opzichte van 2011 (14,3 uren) en 2010 (13,7 uren).

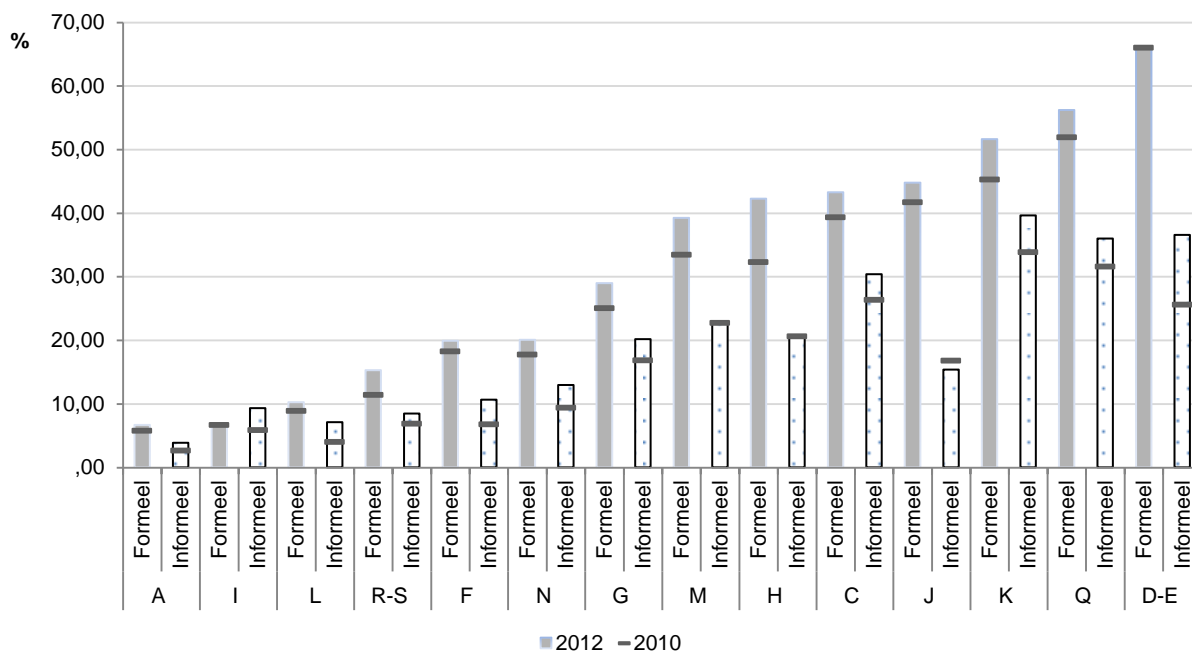
---

¹ Onder *formele* opleidingsinitiatieven vallen de door lesgevers gegeven cursussen en stages die gekenmerkt worden door een hoge graad van organisatie door de opleider of opleidingsinstelling. Ze worden georganiseerd in een duidelijk van de werkplek gescheiden lokaal en richten zich tot een groep cursisten. Vaak wordt er een attest uitgedeeld om aan te tonen dat de opleiding gevolgd werd. De *informele* opleiding wordt gekenmerkt door een hoge graad van zelforganisatie door de cursist(en). De tijd, plaats en inhoud worden bepaald door de individuele behoeften van de cursist. De opleidingen houden rechtstreeks verband met het werk en de werkplek.

Grote differentiatie op sectoraal vlak

De opleidingsinspanningen laten heel wat sectorale differentiatie zien. In figuur 1 bekijken we voor verschillende sectorgroepen (op basis van Nace-secties) de participatiegraad voor formele en informele opleiding voor het jaar 2010 en 2012. Drie sectoren noteerden in 2012 een participatie aan formele opleiding boven 50%. Het gaat over 'Financiële activiteiten en verzekeringen (K)' met 51,6%; 'Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (Q)' met 56,2% en 'Energie, water en afvalbeheer (D-E)' met de hoogste participatiegraad, namelijk 66,3%. In de 'Landbouw, bosbouw en visserij (A)' en de 'Horeca (I)' hadden werknemers de laagste kans om deel te nemen aan formele opleiding (participatiegraad van respectievelijk 6,7% en 6,8%). Alle sectoren slaagden erin om de formele opleidingsparticipatiegraad tussen 2010 en 2012 op te krikken.

Figuur 1. Formele en informele opleidingsparticipatie (over alle bedrijven), opgesplitst naar Nace-sectie (Vlaanderen; 2010-2012)

Noot: A Landbouw, bosbouw en visserij; C Industrie; D-E Energie, water en afvalbeheer; F Bouwnijverheid; G Handel en reparaties; H Vervoer en opslag; I Horeca; J Informatie en communicatie; K Financiële activiteiten en verzekeringen; L Exploitatie van en handel in onroerend goed; M Vrije beroepen en wetenschappelijke activiteiten; N Administratieve en ondersteunende diensten; Q Gezondheidszorg en maatschappelijke diensten; R-S Kunst, recreatie, overige diensten

Bron: WSE-raming Sociale Balansen op basis van NBB & RSZ (Bewerking Steunpunt WSE)

Voor informele opleiding krijgen we een iets andere rangschikking, maar de sectoren die veel investeren in formele opleiding scoren in het algemeen ook beter op informele opleiding. Een uitzondering hierop is de sector 'Informatie en communicatie (J)'. Ook bij de informele opleiding is er een duidelijke stijging

over de jaren heen. Enkel in de sectoren 'Vervoer en opslag (H)' en 'Informatie en communicatie (J)' daalde de informele opleidingsdeelname tussen 2010 en 2012.

Verder blijkt ook dat de ondernemingsgrootte een belangrijke rol speelt: vooral de grotere bedrijven zijn opleidingsgericht (niet weergegeven in de figuur). Deze vaststellingen tonen aan dat er zeker nog marge is voor het verder opvoeren van de opleidingsinspanningen, maar dat de groei voornamelijk bij de kleinere ondernemingen en een aantal specifieke sectoren dient gezocht te worden. Dit suggereert dat gerichte beleidsstimulansen naar deze groepen aangewezen zijn.

Meer lezen?

Bijkomende duiding en cijfers over de opleidingsgegevens in de Vlaamse bedrijven zijn te raadplegen in het Over.Werk-artikel ['De vormingsinspanningen in Vlaamse bedrijven belicht. Een analyse op basis van geregionaliseerde sociale balansgegevens'](#), verschenen in [Over.Werk. Tijdschrift van het Steunpunt WSE, 24\(2\)](#).

U kunt al deze statistieken eveneens raadplegen op de website van het Steunpunt WSE, in de cijfercollectie ['opleiding en levenslang leren'](#).

Michelle Sourbron & Wim Herremans
Steunpunt Werk en Sociale Economie